SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 520/2025-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [redacted], [redacted], [redacted], zastúpeného advokátom JUDr. Romanom Frnčom, Thurzova 5, Košice, proti postupu Rady Slovenskej televízie a rozhlasu na jej verejnom rokovaní 12. mája 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a** .

O d ô v o d n e n i e :

I.
Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 14. júla 2025 domáha vyslovenia porušenia čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na informácie podľa čl. 26 ods. 1, 2 a 4 ústavy, základného práva zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov podľa čl. 30 ods. 1 ústavy, práva prijímať informácie podľa čl. 10 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva prijímať informácie podľa čl. 11 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) a práva prijímať informácie podľa čl. 19 ods. 2 a 3 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „paktu“) postupom Rady Slovenskej televízie a rozhlasu (ďalej aj „rada“) na jej verejnom rokovaní 12. mája 2025. Okrem toho žiada priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že rada je orgánom Slovenskej televízie a rozhlasu (ďalej aj „STVR“) zriadenej zákonom č. 157/2024 Z. z. o Slovenskej televízii a rozhlase a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon o STVR“) ako „verejnoprávna, národná, nezávislá, informačná, kultúrna a vzdelávacia inštitúcia, ktorá poskytuje službu verejnosti v oblasti televízneho vysielania a rozhlasového vysielania...“. Pôsobnosť rady, zloženie rady, členstvo v rade, ako aj rokovania rady upravujú § 10 až § 16 zákona o STVR.

3. Dňa 12. mája 2025 v bližšie neoznačenom čase sa sťažovateľ spolu s inými fyzickými osobami ako verejnosť dostavil do budovy STVR nachádzajúcej sa na Mýtnej 1 v Bratislave, v ktorej sa od 10.00 h konalo rokovanie rady, ktorého hlavným bodom bolo verejné vypočutie kandidátov na generálneho riaditeľa STVR (§ 19 ods. 1 prvej vety zákona o STVR). Vstupu sťažovateľa na uvedené verejné vypočutie kandidátov bolo zo strany bližšie neoznačených osôb zabránené. Vstup na uvedené verejné vypočutie kandidátov bol umožnený len časti poslancov Národnej rady Slovenskej republiky ako *„ad hoc výnimka z platného rokovacieho poriadku rady STVR“*. Vysielanie rady bolo vysielané naživo na webovom sídle STVR (§ 19 ods. 1 tretej vety zákona o STVR).

4. Sťažovateľ spolu s [redacted] a [redacted], [redacted] podali 30. apríla 2025 Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) podnet, ktorým sa domáhali preskúmania zákonnosti postupu Rady Slovenskej televízie a rozhlasu pri zabezpečení verejnosti jej rokovania. Listom č. k. VI/1 Gd 203/25/1000-4 z 3. júna 2025 generálna prokuratúra podnet ako nedôvodný odložila. V dôvodoch odloženia podnetu o. i. uviedla, že Slovenská televízia a rozhlas (a ani rada ako jej orgán) nie je právnickou osobu, ktorej osobitný predpis (zákon o STVR) zveril rozhodovanie o právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb v oblasti verejnej správy. Žiadnu zo zákonom STVR definovaných činností, prípadne iných postupov STVR nie je možné považovať za predmetné rozhodovanie alebo postupy. V zákonom o STVR predpokladaných prípadoch totiž nejde o autoritatívne rozhodovanie v administratívnom konaní o právach právom chránených záujmoch či povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb v oblasti verejnej správy, ktorého výsledkom by bol individuálny alebo normatívny správny akt. Predmetné právne východiská je nevyhnutné aplikovať aj na postup rady, pri vedení jej rokovaní rada ako orgán (a teda integrálna súčasť STVR) nemá postavenie orgánu verejnej správy, postup pri vykonávaní jej pôsobností podľa § 10 zákona o STVR (vrátane vedenia jej rokovaní) totiž nie je postupom v administratívnom konaní v zmysle § 21 ods. 1 písm. b) a ods. 3 písm. g) zákona o prokuratúre. Rada autoritatívne nerozhoduje o právach, právom chránených záujmoch či povinnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb v oblasti verejnej správy. Uvedený právny záver je nevyhnutné aplikovať aj pri rozhodovaní rady o vymenovaní a odvolaní generálneho riaditeľa STVR, keď ide o právne akty súkromnoprávneho charakteru pracovnej povahy (rozhodnutie o odvolaní generálneho riaditeľa je podľa § 20 ods. 5 zákona o STVR preskúmateľné súdom, nie správnym súdom).

II.
Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti [čl. 127 ústavy a § 122 a nasl. zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] s poukazom na právnu úpravu rokovania rady, najmä však na princíp verejnosti rokovania rady (§ 16 ods. 6 zákona o STVR), namieta porušenie svojho základného práva na informácie zaručeného čl. 26 ods. 1, 2 a 4 ústavy a práva prijímať informácie zaručeného čl. 10 ods. 1 a 2 dohovoru, čl. 11 ods. 1 charty a čl. 19 ods. 2 a 3 paktu zo strany rady, pretože sa nemohol zúčastniť jej verejného zasadnutia konaného 12. mája 2025 o 10.00 h. Uvádza, že mať možnosť byť fyzicky prítomný na rokovaní rady posilňuje

dôveru verejnosti v to, čo sa odohráva na jej rokovaní, to nie je len nejaká nahrávka, obzvlášť v dobe umelej inteligencie a extrémnej nedôvery ľudí v štátne a verejné inštitúcie. Akýmkoľvek záznamom či prenosom nemožno nahradiť to, čo vidíte naživo. Do prijatia novej právnej úpravy, t. j. zákona o STVR bolo navyše dobrým zvykom, že prítomná verejnosť nebola len pasívnym účastníkom rokovaní (bývalej) Rady Rozhlasu a televízie Slovenska, ale mohla klásť otázky prítomným fyzickým osobám. Táto prax sa do rokovaní (novovzniknutej) rady nepremietla.

6. Na podporu uvedených argumentov sťažovateľ uvádza, že princíp verejnosti ako jeden z prvkov verejnej kontroly fungovania Národnej rady slovenskej republiky, súdov, ale aj orgánov územnej samosprávy obsahuje nielen zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (§ 18 ods. 1), Civilný sporový poriadok [(ďalej len „CSP“); čl. 14 v spojení s § 219 a § 235], Trestný poriadok (§ 2 ods. 17), ale aj zákon Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (§ 12 ods. 8).

III.
Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 a 3 ústavy, základného práva sťažovateľa na informácie podľa čl. 26 ods. 1, 2 a 4 ústavy, základného práva zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov podľa čl. 30 ods. 1 ústavy, práva prijímať informácie podľa čl. 10 ods. 1 a 2 dohovoru, práva prijímať informácie podľa čl. 11 ods. 1 charty a práva prijímať informácie podľa čl. 19 ods. 2 a 3 paktu postupom rady na jej verejnom rokovaní 12. mája 2025 (bod 1), ku ktorému bol sťažovateľovi ako verejnosti zamedzený vstup (bod 3).

8. Ústavný súd konštatuje, že štát (Slovenská republika) plní svoje funkcie prostredníctvom rôznych osôb, zložiek či orgánov v rozsahu právnym poriadkom zverenej právomoci a pôsobnosti.

9. Princíp verejnosti konania nie je princípom absolútnym, t. j. neobmedzeným.

10. Princíp verejnosti konania sa osobitne uplatňuje najmä v súdnom konaní ako jedna z procesnoprávnych požiadaviek práva na spravodlivý súdny proces v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva plní dve základné úlohy, a to, že poskytuje individuálnu ochranu účastníkom súdneho konania a možnosť spoločenskej kontroly výkonu súdnictva. Verejný charakter súdnictva chráni účastníkov súdneho konania (sporové strany) pred výkonom justície v tajnosti, bez verejnej kontroly a je jedným z prostriedkov, pomocou ktorých má byť dosiahnutá dôvera v súdnictvo (napr. rozhodnutie vo veci Diennet c. Francúzsko z 26. septembra 1995). Výnimky z princípu verejnosti súdneho konania sa však vzťahujú iba na súdne pojednávanie, resp. na jeho priebeh, nie však na vyhlásenie rozsudku, ktorý musí byť vyhlásený vždy verejne (k tomu m. m. II. ÚS 79/2012).

11. Uvedené závery možno primerane aplikovať aj na rokovania rady, ktorej zasadnutia sú verejné, s výnimkou, ak rada rokuje o skutočnostiach, ktoré podliehajú ochrane údajov podľa osobitných predpisov [napríklad § 17 až 20 Obchodného zákonníka, nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (všeobecné nariadenie

o ochrane údajov) (Ú.v. EÚ L 119, 4. 5. 2016) v platnom znení, zákon č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov], rada je povinná zabezpečiť opatrenia na ochranu týchto údajov (§ 16 ods. 6 zákona o STVR).

12. Podrobnosti o činnosti rady upravuje štatút rady, ktorého súčasťou je aj rokovací poriadok rady (§ 16 ods. 8 zákona o STVR).

13. Ide o interné dokumenty rady (resp. STVR), ktorých súlad s ústavou, s ústavnými zákonmi a s medzinárodnými zmluvami, s ktorými vyslovila súhlas Národná rada Slovenskej republiky a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom ústavný súd nepreskúmava (pozri čl. 125 ústavy).

14. Podľa čl. 26 ods. 1 ústavy sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené. Obsahové vymedzenie práva na informácie je ústavne koncipované v čl. 26 ods. 2 ústavy, ktorý ustanovuje, že každý má právo... slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu; podmienky ustanovuje zákon o slobode informácií. Podľa čl. 26 ods. 4 ústavy právo vyhľadávať a šíriť informácie možno obmedziť zákonom, ak ide o opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu práv a slobôd iných, bezpečnosť štátu, verejného poriadku, ochranu verejného zdravia a mravnosti. Zavedením materiálnej podmienky nevyhnutnosti obmedzenia došlo z ústavnoprávneho hľadiska k prevzatiu testu proporcionality obmedzenia tohto práva.

15. Nadväzujúc na vyššie citované ústavné články možno skonštatovať, že ústava prostredníctvom práva na informácie vytvára tri skupiny informácií. Prvú predstavujú informácie, ktoré štátne orgány a orgány územnej samosprávy musia predložiť oprávneným osobám. Druhú skupinu tvoria informácie, ktoré štátne orgány ani iné orgány verejnej moci nemusia predložiť oprávneným osobám, ale musia strpieť prístup k nim, ak oprávnené osoby uplatnia svoje právo na informácie. Tretiu skupinu informácií tvoria informácie, ktoré nemožno zverejniť, pretože ide o informácie podliehajúce úprave čl. 26 ods. 4 ústavy. Ústava neobmedzuje právo na informácie z hľadiska predmetu tohto práva, teda neustanovuje pozitívny výpočet informácií, ktoré oprávnená osoba môže vyhľadávať, prijímať a rozširovať, ani neurčuje negatívny výpočet informácií, ktoré nemožno vyhľadávať, prijímať a rozširovať. Predmetom práva na informácie môžu byť všetky informácie, pokiaľ nejde o informácie podliehajúce obmedzeniu čl. 26 ods. 4 ústavy (II. ÚS 10/99).

16. Ústavný súd už uviedol, že „z ústavnej definície práva na informácie vyplýva, že toto právo má tri zložky, a to vyhľadávanie, prijímanie a rozširovanie informácií. Ide o tri relatívne samostatné zložky práva na informácie. Vyhľadávanie informácií je vlastne zisťovanie, či v oblasti záujmu toho, kto informácie vyhľadáva, informácie vôbec jestvujú, aké a kde sa nachádzajú. Prijímanie informácií je získanie informácie do vlastnej dispozičnej sféry tak, aby mohla byť subjektom pre vlastnú potrebu, ako aj pre potrebu iných spracovaná. Získanie informácie sa môže uskutočňovať tak zmyslovými orgánmi, ako aj rôznymi technickými prostriedkami, akými sú za súčasného stavu zvukové, obrazové, ako aj zvukovo-obrazové záznamy, ale aj akýmkoľvek iným spôsobom. Rozširovanie informácií je akýkoľvek spôsob odovzdania prijatej informácie ďalšiemu subjektu, resp. ďalším subjektom.“ (m. m. I. ÚS 57/00).

17. Ústava ponecháva v dispozičnej sfére každého oprávneného subjektu, aby sa rozhodol, ako právo prijímať, vyhľadávať a rozširovať informácie o verejných veciach uplatní a či pritom

využije technické zariadenia určené na vyhotovenie obrazového, zvukovoobrazového alebo zvukového záznamu (m. m. II. ÚS 28/96). V danej veci sa sťažovateľ domáhal osobnej prítomnosti na zasadnutí rady, zatiaľ čo rada uprednostnila živé vysielanie na webovom sídle STVR (bod 3 odôvodnenia tohto uznesenia).

18. Ústavný súd vo svojej judikatúre tiež už zaujal stanovisko, že obsahom základného práva na prijímanie informácií nie je právo dostávať informácie podľa predstáv a očakávaní sťažovateľa (II. ÚS 184/03, II. ÚS 514/2010).

19. Spory vyplývajúce z ohrozenia alebo porušenia subjektívnych práv prejednáva a rozhoduje nezávislý a nestranný súd, ak taká právomoc nie je zákonom zverená inému orgánu (čl. 1 CSP). Žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o a) splnení povinnosti, b) nároku na usporiadanie práv a povinností strán, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu, c) určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu, alebo d) určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu (§ 137 CSP).

20. V správnom súdnictve správny súd poskytuje ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom (§ 2 ods. 1 SSP). Každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde (§ 2 ods. 2 SSP).

21. Účelom správneho súdnictva je predovšetkým účinná ochrana subjektívnych práv fyzickej osoby alebo právnickej osoby, voči ktorej je verejná správa v jednotlivom prípade vykonávaná. V rámci správneho súdnictva podľa Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) sú dané široké možnosti ochrany práv a právom chránených záujmov vrátane možnosti domáhať sa preskúmania opatrení orgánov verejnej správy či ich iných zásahov (§ 6 a § 30 SSP), keď napriek záveru generálnej prokuratúry v jej liste (bod 4 odôvodnenia tohto uznesenia) nemožno vylúčiť Radu STVR z pôsobnosti § 4 SSP ako osobu povinnú v zmysle § 2 zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov, ktorý je zákonným vyjadrením čl. 26 ústavy.

22. Odhliadnuc od uvedeného, každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť jeho ochrany a pred tým, ako podá ústavnú sťažnosť ústavnému súdu, musí požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci (všeobecný súd), ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (m. m. IV. ÚS 128/04, II. ÚS 363/2011, I. ÚS 368/2025).

23. Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení základných práv a slobôd sťažovateľov a vecne sa zaoberať ústavnými sťažnosťami len za predpokladu, že sa sťažovatelia nemôžu ani v budúcnosti nebudú môcť domáhať ich ochrany pred iným súdom využitím takých právnych prostriedkov, ktoré im zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o ústavných sťažnostiach. Zmyslom a účelom princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne

úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám a právnickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 zákona o ústavnom súde (m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05 a iné). Princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu vyjadrený v čl. 127 ods. 1 ústavy zároveň vylučuje, aby si sťažovateľ vyberal spôsob ochrany svojho základného práva a orgán verejnej moci, pred ktorým ho uplatní (m. m. IV. ÚS 21/02).

24. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie [§ 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde].

25. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa uvedenými v petite nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. septembra 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu